

ST·OLAV

K A T O L S K T I D S S K R I F T

N R. 12

1967

PAVENS ENCYLIKA FORELIGGER PÅ NORSK

REDAKSJONELT:

FARAO BRUKER TANKS

VATIKANET: I en utnevning som av observatører blir notert som et nytt skritt mot en internasjonalisering av den romerske kurie har pave Paul utnevnt den tyske biskop Schröffer fra Eichstätt til ny sekretær i Kongregasjonen for seminarer og universiteter.

LONDON: Tre observatører fra den katolske kirkes Sekretariat for kristen enhet vil delta i den konferanse Verdenskirkerådets «Faith and Order»-kommisjon skal holde i Bristol fra 30. juli til 8. august. Det er kommisjonens første møte siden den ble nedsatt i Århus i 1964.

VATIKANET: I en «veiledning i økumenisk fremgangsmåte» meddeler Sekretariatet for kristen enhet at en person som ikke tilhører den katolske kirke kan motta sykesalvingens sakrament hvis han befinner seg i dødsfare eller i alvorlig nød og ikke har adgang til prest av egen tro. Er man flyktning eller fange, kan dette betraktes som alvorlig nød, mens en katolsk biskop må treffe avgjørelsen i andre tilfeller.

Det heter videre at katolikker og ikke-katolikker kan utøve visse funksjoner ved hverandres liturgiske seremonier — med tillatelse fra rette myndighet.

Ennvidere kan ikke-katolikker virke som vidner ved et katolsk bryllup, likesom katolikker kan medvirke ved et ikke-katolsk bryllup når dette foregår forskriftsmessig.

Begge grupper kan virke som vidner ved barnedåp for hverandre, men ikke som faddere. Årsaken til det, sier veiledningen, er at en fadder ikke bare påtar seg ansvaret for den kristne oppdragelse av den døbte, men også i egenskap av representant for et trossamfunn står som garanti for den døptes rette tro. Denne restriksjon gjelder dog

ikke mellom katolikker og medlemmer av den ortodokse kirke.

TIRANA: Det albanske kommunistpartis organ «Zeri i Popullit» og Tirana Radio har oppfordret landets befolkning til å bryte med religionen. De geistlige må settes i produktivt arbeide, heter det.

Kampen mot trossamfunnene er skjerpet i Albania de siste månedene. Kommunistenes ungdomsblad «Zeri i Rinise» skriver at katolske prester i all hemmelighet fortsetter å virke blant folket.

ROM: Fransiskanerordenens generalkapitel valgte i mai brasilieneren Konstantin Koser til ny ordensgeneral for de kommende seks år. Koser er født i 1918 og ble presteviet under siste krig.

MADRID: For første gang i Spanias historie er en biskop i en ikke-katolsk kirke blitt innsatt i sitt embede under full offentlighet. Det var biskop Taibo i den spanske episkopale kirke som ble viet, og han uttalte før høytideligheten at han håpet at også noen av hans katolske venner ville ta del i seremonien. Den fant sted 28. mai.

ROM: I nærvær av pave Paul dirigerte Herbert von Karajan nylig en konsert i Palazzo Pio. Konserten ble arrangert av det italienske radio- og fjernsynsselskapet RAI. Karajan stilte sitt honorar for kvelden til rådighet for paven med ønsket om at pengene måtte bli brukt i kampen mot sult og sykdom i dagens verden.

FORSIDEBILDET

Paven sier i sin encyklika om «Folkenes utvikling» at de fattiges vrede vil komme over oss hvis vi svikter dem.

GUDSTJENESTER PÅ SØN- OG HELLIGDAGER	Stille messe	Høymesse
OSLO: St. Olavs kirke, Akersveien 5. Biskopen og prestegården 20 72 26. Sogneprestkontoret 20 72 44	7.00 9.00 9.45 og 19.00	11.00
St. Hallvard kirke, Fransiskanerne, Enerhauggt. 4, tlf. 67 23 83	8.35 18.00	11.00 —
St. Dominikus kirke, Dominikanerne, Neberggaten 15, tlf. 55 07 71	8.15 9.00 11.30	10.00 —
Vår Frue Villas kapell, Montebello, Ullernchausséen 52, tlf. 55 81 21	8.30	—
Grefsen kapell, Glads vei 23, tlf. 212355	9.00	10.30
Lunden kloster, Øvre Lunden, tlf. 21 25 87		10.00
ARENDAL: St. Franciskus kirke, Tyholmen, tlf. 22 209	8.00	11.00
BERGEN: St. Paul kirke, Christies gt. 16, tlf. 15 410	9.00 19.00	11.00 —
Vår Frue kirke, Helleveien, tlf. 57 353 — 57 707	9.30 19.00	— —
DRAMMEN: St. Laurentius kirke, Cappelenstgt. 1, tlf. 83 20 19	8.30	10.30
FREDRIKSTAD: St. Birgitta kirke, Kongens gt. 9, tlf. 11 438	9.00	11.00
HALDEN: St. Peters kirke, Kristian V's pl. 1, tlf. 81 168	8.00	10.45
HAMAR: St. Torfinns kirke, Torvgt. 113, tlf. 23 751	8.30	11.00
HAUGESUND: St. Josefs kirke, Haralds gt. 21, tlf. 23 195	8.30	11.00
HØNEFOSS: St. Theresia kirke, Vesterngt. 5, tlf. 21 266	8.00	10.30
KRISTIANSAND S.: St. Ansgar kirke, Kirkegt. 3, tlf. 24 225	8.00	10.30
LILLEHAMMER: Mariakapellet, Weidemannstgt. 3, tlf. 52 550	—	10.00
LILLESTRØM: St. Magnus kirke, Romerikstgt. 1, tlf. 71 28 85	8.30	11.15
MOSS: St. Mikael's kapell, Ryggeveien 24, tlf. 51 038	—	11.00
PORSGRUNN: Vår Frue kirke, Sverres gt. 26, tlf. 50 793	7.45	10.45
SARPSBORG: St. Olavs kapell (1. og 3. søndag) O. Haraldssonstgt. 49, tlf. 53765	17.30	—
STABEKK, Maria kirke, Nyveien 17, tlf. 53 77 35	8.30 19.00	10.45
STAVANGER: St. Svithun kirke, Dronningens gt. 8, tlf. 25 534	8.00	10.30
TØNSBERG: St. Olavs kirke, Sandefjordstgt. 1, tlf. 11 949	8.00	10.45
TRONDHEIM: St. Olavs kirke, Prinsensgt. 2a2 Biskopen og prestegården tlf. 21 214	8.45 19.00	11.00 —
St. Elisabeth hospital, Ila tlf. 21 670	6.15	—
KRISTIANSUND N.: St. Eysteins kirke, Flintegt. 5, tlf. 72 779	8.00	11.00
LEVANGER: St. Torfinns kirke og St. Eysteins sykehjem, Jernbanegt. 29	8.30	11.00
MOLDE: St. Sunniva kirke, Parkveien 23, tlf. 51 467	8.30	11.00
ÅLESUND: Vår Frue kirke, Nørvesund, tlf. 7558	8.30	11.00
TROMSØ: Vor Frue kirke, Storgt. 94 Biskopen og prestegården, tlf. 3604	8.15	10.30
St. Elisabeth hospital, Mellomveien 15, tlf. 2101	6.20	—
BODØ: St. Eystein kirke, Hernesveien 22, tlf. 21 783	8.15	10.30
HAMMERFEST: St. Mikael kirke, Salsgt. 52, tlf. 1447 (1. VII—31. VIII (St. Elisabeth Institutt, tlf. 1392)	19.00 8.00	10.30 10.30
HARSTAD: St. Sunniva kirke, Skolegt. 4, tlf. 1205	8.00	10.30

FARAO BRUKER TANKS

Når dette skrives, synes mange ellers sindige betraktere å skimte konturene av en «storkonflikt» — det relativt skånsomme ord for en virkelighet som få orker å nevne, og enda mindre å tenke til ende: En tredje verdenskrig. Gud gi at det kan leses under en mindre truende himmel.

Da pave Paul nylig uttalte sin bekymring over situasjonen i Midt-Østen og oppfordret katolikker til å be for freden, talte han ikke om «Israel». Han talte om «Jesu hjemland». Det uvante uttrykket, så fjernt fra nyhetsbyråenes alarmerende telegrammer, kaster et merkelig overlys over det som nå er inntruffet. Det setter konflikten i et slags siste perspektiv, som i betraktning av hva en ny verdenskrig ville føre over menneskeheten har sin dype og rystende mening. Det er den mening paven åpenbart vil ha oss og verden til å se i øynene, i sin utrettelige innsats for verdensfreden.

Den umiddelbare konflikt er folkehatet mellom jøder og arabere. Bak den: Stormaktenes lek med tanken om enda en «krig pr. stedfortreder» — som i Korea og Vietnam. Så gal er verden, at en blodig krig mellom to fattige folk muliggjøres fordi to supermakter søker å få ram på hverandre langt fra sine egne territorier. Så rå er verden, at egyptiske fellaher og jødiske fruktdyrkere skal måtte avgjøre maktbalansen i Middelhavet og på verdensplanet med sitt eget blod. Begge trenger de alle sine ressurser, sitt arbeide, sitt mot i en helt annen sammenheng: Både Egypt og Israel er land under oppbygning.

Det ligger i selve ordets betydning at det er vitalt for Israel å leve. Er det «vitalt» for dets naboer å hindre det i å leve? Noe av det uhyggeligste ved den nå utbrutte krig er den åpne understrekning, fra arabisk hold, av at det dreier seg om å *utrydde* Israel som stat — intet mindre. Slike politiske målsetninger har ikke vært sett siden Hitler, og minner oss om noe som de to siste paver stadig har understreket: FN og folkeretten må styrkes betraktelig om de skal kunne bli virkelige garantier for verdensfreden.

Som europeere og kristne kan vi heller ikke se det israelske folks være eller ikke være som et rent «politisk» anliggende. Israel er en statsdannelse hvis historie ikke begynner i Midt-Østen, men i Europa, hos oss. Vi har levert *bakgrunnen*. Den sum av elendighet og lidelser og fortvilelse som gjorde jødene hjemløse i Vesten, og som fremtvang det desperate håp om et «nasjonalt hjem» i Palestina, er dessverre først og fremst *vårt* — Europas — verk. Tanken på at Israels folk, med ryggen mot veggen, nå igjen må sloss for å overleve, er uhyrlig og skremmende, ut fra vår viten om hva jødene har måttet tåle fra ikke-jøder siden århundrets begynnelse.

Den katolske kirke har, ved Vatikankonsilet, ærlig søkt å legge opp et nytt kristent livsmønster overfor jødene, en tragisk sen konsekvens av hva vi idag vet om jødehatets skumle og uantagelige forutsetninger. Pave Pauls Palestina-reise for noen år siden var i første rekke en pilgrimsreise til evangeliets landskaper. Men den var også en reise til kildene for en felles jødisk-kristen tradisjon av enestående rikdom og et håndslag til de israelere som idag,

etter så rystende erfaringer om menneskers ondskap mot mennesker, søker å bygge opp en verdig livsform for seg og sine etterkommere. Det ville være uantagelig dersom ikke Vesten, med sin egen blodskyld overfor jødene i friskt minne, fulgte israelernes strev med sympati og forståelse. Denne statsdannelse utenfor Europa er faktisk, enten vi vil akseptere det eller ikke, et kapittel av vår egen europeiske historie, og det ett av de virkelige mørke. Staten Israel er et forsøk på å endre den forfølgelses stadige skjebne som ikke-jøder har påtvunget Jesu eget folk. Jødernes lidelser har vært bunnløse — en slags permanent uantagelsestilstand gjennom historien. Et stort håp i dem og i oss brister, dersom de nå igjen skal jages bort fra sine hjem.

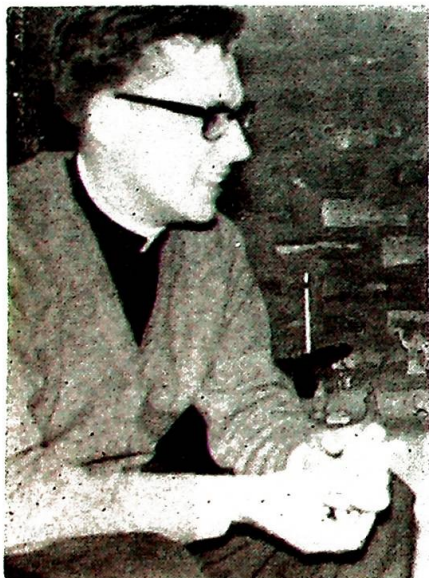
Egyptiske soldater mot Israel i Sinai-ørkenen.

En araber ville si: Skal vi betale, for Europas synder mot jødene? Det rammer ikke jødene, det spørsmålet, så sviende som det rammer oss selv. Svaret er: *Menneskeheten* skal betale. Ikke minst skal Vesten betale, ved å bygge freden og velferden ikke bare i Israel, men i Midt-Østen overhodet. Også araberne har jo en regning å presentere i vest, for kolonipolitikk bygget på kalde strategiske beregninger — sist hensynsløst søkt gjennomført ved Suez-aksjonen i 1956. Skylden i Midt-Østen er i siste instans vår. Denne hensynsløse bruk av andre folks motsetninger, inntil verdenskrig pr. stedfortreder, er stormaktspolitikk på sitt verste. Den er gal nok i Vietnam. I Israel avslører den en «logikk» som er forferdende, og som definitivt kan komme til å bety at folkeretten er død og at de mellomfolkelige forhold uten hemninger og bortforklaringer underlegges jungelens og rovdvrets lov. Vi tror det må reises en verdensopinion som ikke fralegger seg ansvaret for konflikten i Midt-Østen, men som tvert om tar det opp i dypeste alvor, og i klar erindring om hvilken skjebne vi gjennom generasjoner har gitt de folkene som nå er i kamp med hverandre. Og det ville være skremmende dersom ikke nettopp kristne mennesker av alle konfesjoner med liv og sjel hørte hjemme i den opinion.

HRM.

PATER HENK

Pater Henk Heimeriks' far har i mange år drevet frukt engros, og man skulle kanskje tro at eksotiske merkelapper hadde gitt sønnen smak på andre arbeidsfelter enn vårt karrige land og våre sure epler. Pater Henk havnet imidlertid i Norge etter sin prestevielse og er idag yngstemann i fransiskanerklosteret på Enerhaugen i Oslo og annen-kapellan. Da han dessuten har en viss forståelse av profesjonell fotball, aner man at han tross alt trengtes best i det kolde nord — pater Arno har alt for lenge vært den eneste av våre prester som kan skjelve Inters spilllestil fra Celtics.

La oss altså få presentere: Pater Heimeriks O.F.M., født i 1937, ordinert i 1964. Etter et år hos oss snakker han allerede et ganske brukbart norsk og har fått gode venner.

Han ble født i Rotterdam og har når dette leses akkurat vært hjemme en tur for å feire foreldrenes 40 års bryllupsdag og yngstebrorens giftemål. (Han har syv brødre og søstre.)

— Hvordan kom De så egentlig på tanken om å reise til Norge da De var ferdig utdannet?

— Ja, jeg hadde engang planlagt en sykkeltur til Sverige ihvertfall, selv om den ikke kom så langt. Og jeg hadde lest Sigrid Undset på hollandsk og jeg kjente patrene Castricum, Hansen og Hertmann en smule.

— Kom De direkte til Enerhaugen?

— Jeg var først noen uker i Bergen. Før den tid hadde jeg også vikariert for en sogneprest i Sheffield i England...

— Sheffield United?

— Mm.

— Det har gått raskt med sproget?

— Å, ikke akkurat det kanskje. Men det var verre i Sheffield med den rappe dialekten de brukte der.

— Hva gjorde De når det kom telefoner?

— Jeg hentet husholdersken.

— Hva er egentlig forskjellen på det katolske miljø i Holland og her hjemme, pater?

— Stort sett er kanskje hollandske katolikker mer opptatt av Kirkens og troens problemer. På den annen side har jeg i denne menigheten her sett en familiefølelse og et fellesskap som jeg aldri har opplevet i Holland.

Han sitter en stund og tenker. Så sier han:

— Det man vinner på den ene kant, taper man på den andre. Det er vel ofte slik.

— Har De noen hobbies? Driver De sport?

— Jeg er glad i å svømme...

Vi kikker begge ut av vinduet på Enerhaugen. Begge tenker det samme: Det må da bli sommervær noen uker i år også, før advent?

Velkommen likevel, pater Heimeriks. Vi trenger Dem på laget.

PAVEN

Innstilling av bombeangrepene mot Nord-Vietnam og en slutt på infiltrasjonen i Syd-Vietnam med våpen og annet krigsmateriell er forutsetninger for at fred kan oppnås i Vietnam. Dette ble gjort klart av pave Paul VI i en tale han holdt den 24. mai til en gruppe Fatima-pilgrimm fra Vietnam. Pilgrimene ble mottatt i audiens av paven da de var på hjemvei fra Fatima.

Det er første gang paven nevner disse konkrete nødvendige tiltak offentlig.

Paul VI understreket i sin tale sin kjærlighet til Vietnam, til de nordlige områder, de midtre og de sydlige. Han forsikret pilgrimmene om at han stadig ba for landet og forsøkte å gjøre alt som sto i hans makt for å gi det tilbake freden og hjelpe det til industrielle og sosiale fremskritt.

Han minnet om at han gjentatte ganger hadde kommet med appeller om fred. Og han la til: — Vi ga oss ut på reisen til Fatima for å be for freden. Vi har bedt om Guds Mors forbønn slik at kjærligheten til sist må vinne over hatet og det sanne fellesskap må seire over splittelsen i menneskene. I hver

Det er snart sommerferie. Tegneren Marcus har i den ypperlige hollandske «Roomse Moppen» gjengitt en situasjon på et reisebyrå: prest og legmann travelt opptatt med å studere reisebrosjyrer.

OM VIETNAM

bønn gjaldt vår første tanke deres land, sa paven.

Da han erklærte at innstillingen av flyangrepene mot nord og infiltrasjonen sydover var nødvendige skritt for å sikre freden, la også paven til at alle terroraksjoner må opphøre.

*

I en artikkel om Vietnamkrigen, skriver «Osservatore della Domenica» at det er vanskelig for en som står på avstand å forstå hvorfor ikke USA's ansvarlige kan innse at hver skjerpelse av krigen til syvende og sist slår tilbake mot USA selv. Amerikanernes vilje til å gjøre en «slutt på krigen» med stor fare ikke bare for Sydøst-Asia, men for hele verden, virker som en nødløsning, skriver artikkelforfatteren, stedfortredende sjefredaktør i «Osservatore Romano», Alessandrini.

FREDEN

«Kjærligheten begynner å lege alle sår ved å ta imot den smerte som samværet med mennesker krever. Det er først og fremst gjennom den lidelse og det offer som forlanges for at mennesker kan leve sammen i fred og harmoni, at kjærligheten i oss blir fullkommengjort og vi oppdras til å beskue Gud. For kristendommen består ikke bare i å godta noen dogmer eller et system av trossannheter: det er Kristus som lever i oss og som i sitt eget liv og samfunn forener menneskene med hverandre. Jeg er i dem og Du, Fader er i meg slik at de må bli ett. Og den herlighet Du har gitt meg, har jeg gitt dem slik at de kan bli ett som vi er ett.»

Og Kristus føyer til: På det skal alle merke at dere er mine disipler, at dere elsker hverandre.»

*

«For nesten alle mennesker betyr fred simpelthen det å være fri for all fysisk vold som kan kaste skygge over det liv som leves med det ene mål for øye å tilfredsstille trangene til bekvemmelighet og nydelse.»

Mange slike mennesker har bedt Gud om det de trodde var «fred» og undret seg over at deres bønn ikke ble oppfylt. De forsto ikke at den i virkeligheten var oppfylt. Gud lot dem beholde det de ønsket, for deres forestilling om fred var bare en annen form for krig.»

Thomas Merton.

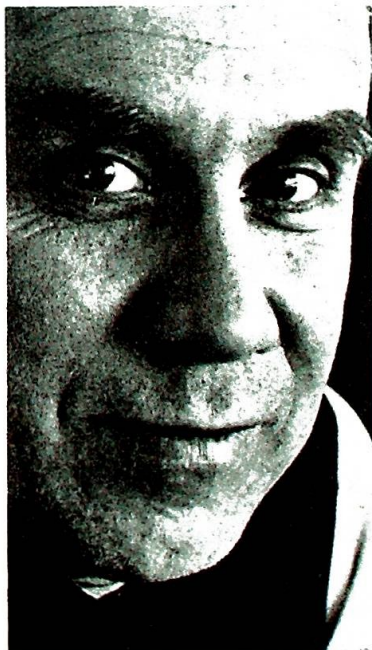
Buddhister i Frankrike har sendt et telegram til pave Paul hvor de takker ham for hans fredsarbeide i Vietnam.

*

Caritas i Tyskland har bedt om ny pengestøtte fra tyske katolikker til sin hjelpeinnsats i Vietnam, i første rekke arbeidet med å opprette et sykehus i nord og flyktningehjelpen i syd.

METZ: De katolske biskoper i Lothringen har i et opprop oppfordret til solidaritet med streikende gruvearbeidere i området. Arbeiderne streiker for å få gjennomført bedre sikkerhetstiltak i gruvene. Biskopene understreker at disse ting ikke bare gjelder de 13 000 som streiker, men også deres hustruer og barn, tilsammen nærmere 60 000 mennesker.

En stor befolkningsgruppe er på grunn av en langvarig streik kommet i en meget vanskelig stilling. Det hersker usikkerhet og angst blant gruvearbeiderne, og vi vil gjerne gi uttrykk for vår sympati, sier biskopene. De understreker at i en situasjon hvor det snakkes om å stenge flere gruver for godt, har staten plikt til å sørge for at industrien står i menneskets tjeneste og ikke omvendt.

RYAN.

Vår venn Ryan i «Catholic Herald» har notert seg at en teolog i Vatikanet har kritisert dagens mini-moter.

USA

Det overveiende flertall av den amerikanske befolkning står stadig bak sin regjeringens Vietnam-politikk, melder KNA fra New York. I en ny meningsmåling av Louis-Harris instituttet gikk 72 prosent av de som ble spurt inn for USAs linje i krigen.

*

Katolske prester, ordenssøstre og professorer og studenter fra katolske høyskoler tok del i et demonstrasjonstog til fordel for den amerikanske Vietnampolitikk den 13. mai i New York.

BOKKUNST

Grafikeren og bokkunstneren Ørnulf Ranheimsæter har fått bokkunstprisen 1967. Prisen ble overrakt av formannen i Bokhandlerforeningen, Erling Trier, ved en presentasjon av årets vakreste bøker.

Ranheimsæters siste arbeide er illustrasjoner og utstyr til Knut Fægri «Krydder».

NYE KARDINALER

Pave Paul VI holder et konsistorium den 26. juni hvor 27 nye kardinaler vil bli utnevnt. Blant de nye kardinaler er Berlins biskop (bosatt i Øst-Berlin), erkebiskop Bengsch, erkebiskop Garonne (Vatikanet), erkebiskop Veillot (Paris), erkebiskop Cody (Chicago), erkebiskop Darmajuwana (Java) og erkebiskop Wojtyla (Krakau).

ET NYTT TILLITS

AV PASTOR LARS MESSERSCHMIDT

Den før så solide og disiplinerte Kirke bærer etter siste Konsil merker av en alvorlig krise som må forurolige alle ansvarsbevisste katolikker.

En krise oppstår ganske enkelt hver gang et menneske eller et samfunn blir satt i en ny situasjon og forsøker å finne seg selv i den. Kirken er like så lite som noe annet på denne jord herre over begivenhetene, over historien. Dens livsvilkår er altså å være lydige mot det den møter på sin vei ned gjennom tidene i tro på at historiens gang ledes av dens herre.

Den kristne står altså i en situasjon hvor han på den ene side i tro er overbevist om at Gud ikke på noe tidspunkt har sluppet sitt grep om historien, heller ikke kirkehistorien og at alle ting «derfor virker sammen til gode for dem som elsker Gud» og hvor han på den annen side mer eller mindre tydelig erkjenner sin egen og andre medkristnes utilstrekkelighet når det gjelder å bygge noe godt og varig.

Det kanskje alvorligste symptom på den nåværende krise i Kirken er den undertiden ganske sterkt uttrykte mistillit til myndigheten i Kirken. Det er noe paradoksalt i at Kirkens biskoper har arbeidet hardt i over tre år for å gi de troende en tidssvarende og omfattende belæring og har tatt beslutninger til en omdannelse av den kirkelige organisasjon — undertiden med begeistret bifall fra kirkefolket — tilsynelatende bare med det resultat at det samme kirkefolk nå inntar en reservert holdning overfor de samme biskoper.

Forklaringen på dette fenomen er ikke vanskelig å finne. Begeistring for Konsilet gjaldt ikke så meget dets belæring — hvor mange har studert konsildokumentene grundig? Begeistringen var uttrykk for den klimaforandring som skjedde ved denne anledning. Ingen som hadde den minste kjennskap til forholdet mellom pave og biskoper, mellom biskopene og deres prester og mellom geistligheten og legfolket vil benekte at det helt opp til det annet Vatikanekonsil var preget inntil minste detalj av en bestemt oppfatning av lydighet som gjorde den ene part til herre og den annen til uansvarlig undergitt som bare skulle

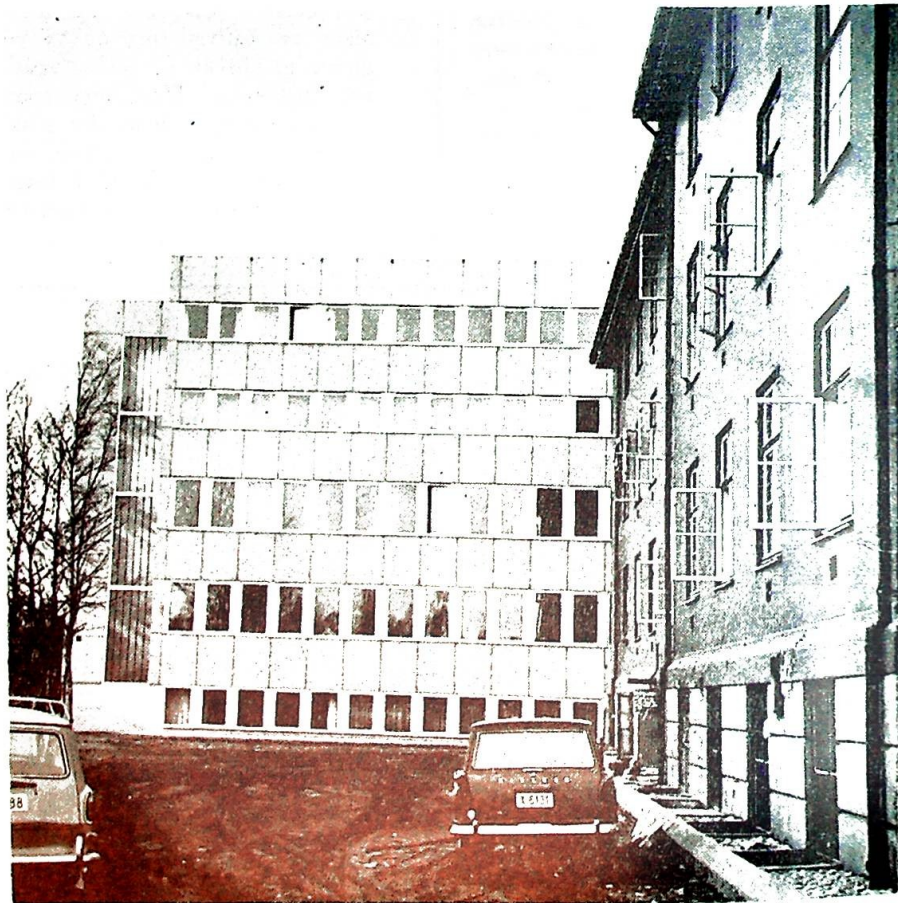
lystre. At denne innstilling ofte ble et skalkeskjul for herskesyke eller paternalisme kan heller ikke bestrides. Denne form for lydighet hadde den fordel at den var ganske effektiv, men bare når det gjaldt å få de ytre ting til å gå.

Konsilet brakte her virkelig noe nytt, idet det knesatte kollegialitetsprinsippet. Kirken står nå i den situasjon at den skal finne ut av hva dette betyr i praksis. Men, vil man spørre, det kan da ikke være så vanskelig og forårsake så mye uro og opphisselse? Men det kan det nettopp når man klart ser at det er de samme mennesker, pave, biskoper, prester, orensfolk og legfolk som nå skal finne et riktig forhold til hverandre som før var dominert av en helt annen innstilling. Og man skifter nå ikke engang mentalitet på et øyeblikk, heller ikke selv om

Lars Messerschmidt er en ung dansk teolog som her anlegger et ukonvensjonelt syn på autoriteten i Kirken. Særlig interessant finner vi pastor Messerschmidts vurdering av autoritetens begrunnelse i den katolske kirke.

man teoretisk har gått inn for en ny holdning. Dertil kommer et meget viktig psykologisk moment, trykk avler mottrykk. Det er nesten uunngåelig ikke å reagere aggressivt når ens frihet og fornuft gjennom lengre tid underbindes. Det opparbeides en dyptgående utilfredshet som ødelegger et sant tillitsforhold.

Det er derfor ikke merkelig at Kirken idag har kommet dit den er: Hvor-

Som tidligere meldt i «St. Olav» er en ny fløy av St. Elisabeth Hospital i Tromsø innviet. Her er et bilde av nybygget, et strålende resultat av Elisabeth-sostrenes slit og innsatsvilje.

FORHOLD

DANMARK

dan skal det kunne bestå et tillitsforhold mellom kirkefolket og dets hyrder når det i mange generasjoner har vært erstattet av et disiplinært forhold?

Vi har definitivt forlatt dette gamle forhold, men hvilken vei skal vi nå slå inn på? Det er ikke vanskelig å fastslå at vide kretser bare kjenner ett alternativ: Før hadde vi diktatur, nå må vi som moderne kristne gå inn for demokrati i Kirken. Ordene fanger, hvilket man ofte ser i den løpende debatt: Men Kirken har alltid — i hvert fall prinsipielt — hevdet at den er forskjellig fra denne verdens samfunn. Ord som demokrati, monarki og lignende er simpelthen ikke relevante når det dreier seg om å bestemme Kirkens vesen. Jesus benektet ikke over for Pilatus at han var en konge, men han tilføyet omgående at han ikke var det i den forstand Pilatus kunne oppfatte det og derfor hadde han aldri skiltet med at han var Messias, jødernes ventede konge.

Kirken er derfor ganske enkelt Kristi rike. Kristus er Kirkens hode og herre. Men Kirken skal til hver tid belæres om hva det betyr, akkurat som apostlene ble belært om det da de kappedes om å bli de første i Kristi rike: å herske i hans rike betyr å være alles tjener, for han er selv kommet for å tjene. At de kristne skal tjene hverandre og sine medmennesker er grunnloven i Kristi rike, men den forplikter på særlig måte de mennesker Kristus knyttet til seg som sine medarbeidere, nemlig apostlene og deres etterfølgere.

Den dypeste årsak til tillitsbruddet i Kirken er hyrdenes svikt på dette området. Deres embede har ikke hatt karakter av en tjeneste og derfor tror hjorden ikke lenger på det. Den uunnværlige konsekvens av dette må bli at den en dag ikke bøyer seg under Kristi herredømme. Kristus utøver sitt herredømme i Kirken gjennom sine medarbeideres tjeneste, og svikter de, kompromitteres dette.

Hvordan skal denne tale om embedet som tjeneste forstås rent konkret? La oss i denne forbindelse begrense oss til å tale om læreembedet og hyrdeembedet. Det er her de største vanskeligheter ligger.

Har legmannen virkelig levd i denne skygge?

Kristus selv kommer fra Gud for å innby oss til et fellesskap, et fellesskap vi ellers ikke kunne få del i da det ligger på et plan vi ikke har noen muligheter for å nå. Vi er derfor henvist til å ta imot tilbudet når Gud gir det og hvis han gir det. Dette er kjernen i kristendommen. Ved sin forkynnelse ville Jesus formidle innbydelsen, og for at alle mennesker til tidens ende kan høre den, sender han sine sendebud ut i verden med det samme budskap. Sendebudene er ikke og må aldri bli herre over budskapet. Men herrer over budskapet kan de bli ved å forsømme deres tjeneste eller ved å skalte og valte med den til egen fordel av maktbegjær eller dømmesyke, en situasjon Kristus selv har advart sine disipler mot.

Rent konkret viser kirkehistorien at Kirkens læreembede mister sin effektivitet så ofte gudsfolket eller en del av det ikke tar vare på sin trosarv. Læreembedets faktiske utøvelse er avhengig av det trosliv som til enhver

(Forts. side 193)

LESERNE SKRIVER

ATOMKRIG

Hr. redaktør,

Et apropos til artikkelen «Hva gjør norske prester under et atomangrep?».

Pater Müller skriver: «Og det ville ikke være helt likegyldig om de gjenlevende startet på kristent grunnlag fremfor et livssyn basert på alles kamp mot alle.»

I dette ligger noe av en selvmotsigelse. Det kristne livssyn var jo det autoriserte og enda uttryddet vi hverandre. Hvorfor skal så de gjenlevende prester utbre det kristne livssyn, når det likevel kanskje vil ende med en ny katastrofe en gang? Etter et atomangrep tror jeg ikke det ville bli stort spørsmål etter prester. De som har sett «Krigsspillet» kan tenke seg hvorfor.

Hva nytter det lenger med rundskrivelser når det må tas politiske hensyn i spørsmålet om atomkrig? Hvorfor ikke forby krigen som umoralsk med fulle konsekvenser? Eller må det enda en revolusjon til, en våpenløs, hvor menneskene tar saken i sine egne hender og nekter å drepe hverandre og ødelegge jorden? Nekter å adlyde sine ledere fordi de gir umoralske ordrer? En protestantisk president ga ordre til å kaste den første atom-bombe. Idag går en katolsk president helt inn for atomopprustning av sitt land.

De kristne har ikke løst menneskenes største problem, hva skal vi da med det kristne livssyn — etter katastrofen? Hvis Kirken svikter her, vil ikke menneskene lenger spørre etter prester.

Arne Holme.

SKRIFTESPEIL OG SKRIFTEALDER

Hr. Redaktør,

«Skriftespeil» kaller man en rekke konkrete detaljerte spørsmål som skal hjelpe en ved samvittighetsransakelsen før skriftemålet: Har jeg gjort...? Har jeg unnlatt...? De følger enten de ti Guds bud, eller f. eks. for småbarn de konkrete situasjoner deres daglige liv avspeiler seg i: Hvordan har jeg vært hjemme, i kirken, på skolen, ute?

«St. Olav» har to ganger publisert angrep på dette pedagogiske hjelpemiddel. I nr. 5 skriver pater A. Raulin under en fire spalters overskrift om «krisen» i skriftepraksisen, der de tradisjonelle «utførlige skriftespeil» oppregnes blant de mange ting som skulle moderniseres. Og i nr. 8 gjengis fra et foredrag om barns første skriftemål at «Barnet rådspør da skriftespeilet og ikke sin samvittighet» (s. 127).

(Fors. side 192)

MANCHESTERS REPORTASJE

Drønnende reklame, trussel om rettsak med Kennedy-familien og offentliggjorte smakbiter i ukeblader verden over har varslet William Manchesters 686 siders bok som om det var et gigantisk sirkus som nærmet seg. Man er litt irritert når man begynner på lesningen av selve boken (Gyldendal Norsk Forlag), man noterer blasert at forfatteren bruker de vanlige journalistiske knep i Amerika for å levendegjøre skildringen med en slags widescreen-teknikk og man ergrer seg visst fort over Manchesters hang til å la personene «huske» for mange verselinjer.

Man forsøker også, som i mitt tilfelle, å løse dette problemet: hvordan

William Manchester.

NYE BØKER

Redaksjonen har mottatt disse bøkene:

Thich Nhat Hanh: **LOTUSEN I ILDHAVET** (Pax). Den har et forord av den kjente katolske prest og forfatter Thomas Merton og forsøker bl. a. å forklare hva sørasiatisk buddhisme er for noe og buddhistenes alternativ i Vietnam-ulykken.

Martin Nag: **SOVJETLITTERATUREN** (Cappelen). Det er den første oversikt over moderne russisk litteratur som er skrevet på norsk.

Geoffrey Parrinder: **VERDENS LEVENDE RELIGIONER** (Gyldendals fakkelserie). En fremragende religionsforsker gir her en fremstilling av de viktigste særtrekk ved verdens store religioner i dag. Dr. Parrinder er professor i sammenlignende religionsforskning ved University of London.

holde en så tung bok når man vil lese på sengen?

Fra det øyeblikk hovedpersonene nærmer seg Dallas den høstdagen i 1963 glemmer man alt dette. Manchester er ingen stor forfatter, han er en habil journalist som av og til overmannes av den jobb han har tatt på seg og som av og til faller for trangen til å styrke kvaliteten med ordklisjeer om solnedganger. Men ingenting, ingenting kan hindre den rystende opplevelse boken likevel i lange avsnitt blir for en leser — fire år på avstand fra hendelsene. Leseren dras inn igjen i den virkelige tragedie og opplever at Manchester — til tross for all publisitet — fremdeles har gjemt de fleste overraskelsene mellom bokpermene. Behagelige og ubehagelige.

Hans trang til å samle alle detaljer kan riktignok altså virke ganske plagsomme, som når han dramatisk får

med hvor mange kilometer den bestilte likvognen i Dallas *tidligere* hadde kjørt. Men han klorer seg også fast i andre detaljer som er viktige, og ut av en av dem gir han oss kanskje bokens mest oppskakende beretning: sidene hvor den drepte presidents secret service-menn er beredt til å skyte seg ut av hospitalet i Dallas med Kennedys legeme i det øyeblikk en kommune-funksjonær, skåret ut av Kafkas verden, med loven i hånd forlanger å få utlevert legemet slik at det i overensstemmelse med gjeldende paragrafer kunne bli undersøkt og bragt på offentlig likskue som «avdød i byen Dallas». Den scenen hvor kommune-funksjonæren på den ene side og et par sikkerhetsfolk på den annen faktisk slåss om båren i en svingdør, mens fru Kennedy i sin blodflekke drakt står like i nærheten, er skremmende lesning om menneskers dumhet og nød.

A. R.

Dette bildet ble tatt av president Kennedy og hans hustru ved ankomsten til Dallas den 22. november 1963. En time senere falt det drepende skudd.

BLIKK på TIDEN

HAPPENING?

■ Hva betyr ordene? Det er flere fortolkninger av begrepet *irihet*, Bjørneboe-saken tyder på det. Årets rødrussavis viser at det som vanlig er flere oppfatninger av hva som er *morsomt*. Vi drukner ellers i salgstilbud, slagord og happenings, en popstjerne i London kjører rundt i en Rolls som han har malt i regnbuens farver, økede tippremier lokker med velstand inn i evigheten nesten og en forsikringsannonse spør: Har De noen tro på at De blir 70? I tilfelle spar nå så De kan beholde dagens gyldne velstand og behageligheter.

Kort sagt, det er også flere oppfatninger av hva velstand er og hva den kan brukes til.

Norge fikk nylig besøk av Charles H. Weitz, FN-leder i «Mot Sult»-kampanjen. Han ga oss ihvert fall en klar definisjon av dette siste:

«— Det står til Dem og meg, til hver enkelt av oss, å få folk i dette land til å forstå at der finnes millioner av mennesker som sulter og lider nød. Og når jeg sitter overfor en gruppe journalister, sier jeg med pave Paul: Det er i første rekke pressens oppgave å skape en opinion og å gjøre det på en slik måte at menneskene i de «mette» land må forstå sitt ansvar og føle sulten i verden som sin helt personlige utfordring.

Vi går ulykksalige tider imøte. Enhver må være klar over at i kappløpet mellom den matmengde vi produserer og den befolkningstilvekst vi må regne med, er det menneskene som blir de tapende. Først menneskene i de fattige land, som vil oppleve sult og nød, kaos og sammenbrudd. Så vi i de rike land, som hverken kan verge oss eller isolere oss mot den dystre fremtid vi alle går imøte.

— Dette er ikke dommedagsstrusler. Det er realiteter. Halvparten av verdens befolkning sulter allerede. Og verdens matproduksjon pr. hode blir stadig mindre. Den falt med to til fire prosent pr. hode siste år. I samme tid fikk vi en veldig befolkningsøkning. Med andre ord: Katastrofen kommer stadig nærmere.

Vi må i de internasjonale organisasjoner som FN og FAO sette oss mål for bedring av matsituasjonen frem til 1975, 1985, år 2000. Vi må være klar over at vi alle er i samme båt, at går vi ikke fremover sammen, går vi under sammen. Det er pressens og kringkastingsopp-gave å få folk til å forestå at Norge kan gjøre mer og må gjøre mer, at det her må ydes maksimalt av hver enkelt for vi er alle medansvarlige.

Det er ingen håpløs oppgave vi står overfor. Der kan skaffes mat nok til alle, hvis vi setter inn det vi eier av ressurser. Av «know-how», gjødning, teknikk. Av vekstfremmende midler, insektdrepende midler, forrådsbeskyttende midler. Der gjøres godt arbeid i tusenvis av prosjekter omkring i verden. Men der gjøres ikke tilstrekkelig til å redusere sulten. Den er vår felles utfordring.»

Men vi er kanskje allerede slått i svime av alle de andre ordene? «Aftenposten» plaserte for eksempel hans inntrengende appell på side 10 — i en ellers velfødd dagsavis.

PASIENTENE

■ Sykehus landet rundt må stenge hele avdelinger igjen på grunn av manglende hjelp, man må visst snart fossblø for å ha en chance på å komme innenfor hospitalets murer. Sykepleiernes stilling diskuteres på bakgrunn av denne situasjon.

I Danmark har en klok St. Joseph-søster, søster Benedicte på Nørrebro sagt noen ord om moderne sykepleie i en samtale med «Kristeligt Dagblad» (6. mai) som hører med i denne diskusjonen:

«Patienten skal i centrum, ikke sykdommen. Patienten skal ikke behandles som en diagnose, men som en person. Enhver oppgave ved sygesengen er en kvalifiseret oppgave. Teknik er

aldeles ikke at forklejne, men teknik, der er ny i dag, er forældet i morgen, mens de grundlæggende prinsipper for medmenneskelig forståelse aldrig bliver anderledes.

Sankt Josephs Hospital på Nørrebro i København står som pioner i sygeplejerskeuddannelsen. Det er sket, at de kloge har rystet på hovedet, men siden er de fulgt med, for det var ikke til at komme udenom, at det nye, og det urgamle i det nye, var i trit med utviklingens krav.

Ny teknik, nye specialer, nye personalegrupper, plus evig personalemangel har i disse år skabt noget nær revolution i sygehusstrukturen inden døre. Men midt i teknik og effektivitet, karriere og administration arbejdes der samtidig overalt i verden på at holde fast ved det egentlige i sygeplejen. »Vi er i fare for, at sygesengen bliver taget fra os,« sagde søster Benedicte, »og det er det sidste en sygeplejerske ønsker«. Det gælder også de helt unge: »Det er selve sygeplejen, der får dem til at melde sig til uddannelse.«

Den forsøgsordning, der nu er i gang på Sankt Josephs Hospital, er »blot en logisk følge af disse synspunkter«. En tidssvarende uddannelse må selvsagt være en gennemført og grundigt tilrettelagt forberedelse til en god fremtidsstilling, men drivkraften er den totale omsorg for den syge.

Den nye ordning kræver betydeligt mere hjemmearbejde og selvstudium. Men det er ikke afskrækket. Tværtimod: — Det er vores erfaring, at siden vi har sat kravene op, har vi haft stigende tilgang. De unge synes netop at have lyst til at komme, fordi der stilles store krav til dem, og selvfølgelig fordi arbejdet er spændende og levende. Vi har i øjeblikket dobbelt så mange elevansøgere som vi kan tage.

— Sygeplejerskens indstilling og forståelse er noget af det væsentlige, sagde søster Benedicte. Hun har i virkeligheden tre store arbejdsområder. Hun skal lede arbejdet, og i moderne sygepleje er der en vrimmel af medarbejdere med de forskellige opgaver, de fleste af dem kommer og går, men sygeplejersken er den stabile faktor. Hun skal undervise og vejlede. Og først og sidst skal hun øve den totale sygepleje, således at enhver opgave ved sygesengen er en kvalificeret opgave. Hun skal observere, vurdere, rapportere. Alt det går med ind i undervisningen af eleverne. De skal selv have lov til at opøve deres evner og lære at finde ud af, hvad patienten behøver, materielt og åndeligt.»

MAIS KULDE —

■ Mai har vært en kald måned. Også bibelskolelærer Even Fugner må ha vært merket av det. I siste nummer av «For Fattig og Rik» (28. mai), organ for Det norske lutherske indremisjons-selskap har han forsøkt å få varmen ved å skrive en artikkel om det kommende reformasjonsjubileet — og har muligens klart det. Oss minner det imidlertid knapt om den kommende sommer:

«Programmet for det norske reformasjonsjubileum er nå gjort kjent. Kirkens offisielle jubileumsprogram omfatter bl. a. et festmøte i Universitetsaulaen 31. okt., en serie forelesninger i tiden 1.—3. nov. og festgudstjenester i alle landets kirker søndag 5. november.

Som en av foredragsholderne til de forelesninger som skal holdes, er invitert den danske katolske biskop Hans E. Martensen. Og av alle ting har man bedt den katolske biskop å holde foredrag om «Reformasjonens ekumeniske betydning». Jeg er både forundret og forskrekket over denne invitasjon, og må sterkt beklage at en katolsk biskop skal tale om reformasjonens betydning for den kirkelige enhet.

Jeg er selvsagt klar over at det kan være ulikt syn på hva en slik invitasjon innebærer. Jeg er overbevist om at de ansvarlige har ment at invitasjonen i den gode ekumeniske ånd kunne sendes uten at det på noen måte betyr at en svikter reformasjonens idé. Men jeg tror de tar feil. Jeg er også overbevist om at den danske katolske biskop kan holde et interessant foredrag. Moderne katolikker er alltid interessante å høre på, blant annet fordi en aldri vet hva de kommer til å si. Under andre omstendigheter, innenfor en annen referanseramme, kunne jeg altså gjerne tenkt meg å høre den katolske biskop. En skal høre den annen part også.»

(Forts. side 193)

Den mest aktive, frittalende sosiale reformator blant den katolske kirkes ledere i Latin-Amerika idag er Dom Helder Camara, erkebiskop av Recife og Olinde i Brasil. Hans utseende forvirrer mange, de kan ikke fatte med en gang at denne tilsynelatende ubetydelige lille skikkelsen blir hilst som en av Latin-Amerikas viktigste menn i 60-årene. Han er liten, fem fot og fire tommer. Han har ingen buldrende kommandostemme, men hans vesen utstråler charme og vennskap og han har fått glødende tilhengere mellom de troende. Noen kaller ham en «menneskelig dynamo», ja, det er en merkelig motsetning mellom hans spinkle kropp og hans arbeidsinnsats, han har en smittende entusiasme, et åpent sinn og han er alltid aktiv. Jo mer man snakker med ham, jo mer imponert blir man, skriver en britisk journalist. Og han legger til: Man forstår plutselig hvorfor denne mannen har blitt pavers fortrolige og en ener blant Brasils biskoper.

Dom Helder er ikke enig med dem som legger skylden for Latin-Amerikas nød og ulykker på kommunismen. Han regner ikke engang kommunismen som folkets «fiende nummer en». Fattigdom og elendighet er vår hovedmotstander, sier han. Og han understreker samtidig helt åpent at Kirken ikke kan skyve fra seg sin del av ansvaret for de sosiale problemer. — I Brasil, sier han, lever vi nå i dager

LATIN-AMERIKA:

KIRKENS STEMME

med intense forandringer. Kirken må kaste seg inn i dette slaget for utvikling og rettferdighet slik at folk ikke senere skal si at vi lot dem i stikken på grunn av våre forbindelser med industriherrene. Hvis noe slikt skulle skje, ville Kirken få betale dyrt for det. Folket vil bare holde seg til Kirken så lenge Kirken modig forsvarer folket. De vil forlate den hvis den opptrer feigt.

Han tror ikke det er plass for noen selvtilfreds behagelighet i Kirken.

Hele Dom Helder's liv har vært et eneste forsøk på å tjene og hjelpe almindelige mennesker. For å klare det har han vært mange ting siden han ble ordinert til prest: pastor og administrator, bankier og undervisningssjef, slumrydder og planlegger av nye boligsamfunn, han er til og med tildelt en utmerkelse av en PR-organisasjon i Brasil for sine evner på dette felt.

Fra starten av har hans første tanke vært de fattige. Da en kardinal i Rio de Janeiro i 1952 gjorde ham til sin personlige medhjelper, gikk Helder straks igang med det enorme prosjekt å bedre forholdene for den halve

million av storbyens innbyggere som bodde i slummen. Den rike byen Rio lå halvveis innsirklet av nærmere 150 favelas, triste, farlige byer med plankeskur og filler og bølgeblikk. Den skrøpelige lille presten besøkte disse favelas, travet gjennom søppelhaugene og i kloakkrennene for å komme frem. Men han endte ikke med det, han organiserte virkelig den første store slumryddingen i Rios historie og fikk istand en plan som skulle gi 1000 familier plass i ti veldige nye boligblokker. Det er visse tegn på at disse familiene har vært takknemlige for hans innsats, det finnes idag en bråte småunger i dette nye boligområdet som er oppkalt etter ham.

Hans neste aksjon gikk ut på å organisere et sosialprogram med bl. a. undervisning for dem som flyttet inn i de nye blokkene. Han skrev selv lærebøkene til mange av kursene, han fikk bukt med analfabetismen i området og han drev radiokurs for voksne som ikke kunne komme til undervisningen på annen måte. Han organiserte kurs i synging, matlavning, barnepleie, til og med i automekanikk ved hjelp av frivillige.

Neste oppgave var å lave en bank, på den måten ble Forsynets Bank en realitet. Den innskrenker seg ikke bare til pengetransaksjoner, men stoler på samarbeidet med rike i Rio for å holde lagre av klær, innbo og medisin. Den er også et sted hvor man kan få juridisk bistand, legehjelp osv. Alt dette står til rådighet for de fattige.

Til tross for at noen av hans beste hjelpere er velstående brasilianere, sier Dom Helder åpent sin mening. Hvordan kan jeg protestere mot de rike nasjoners svikt når det gjelder støtten til underutviklede land, når vår egen overklasse og middelklasse slåss blindt for å hindre alle forandringer og bevare den gamle samfunnsstrukturen? spør han. Andre av hans skarpe bemerkninger har blitt slagord i nasjonen: «Det som ikke brukes i den rikes hus, er rikdom i den fattiges», og dette: «Tusener trenger hjelp, millioner kan hjelpe».

Selv ble Helder Camara født for 58 år siden i et utfattig distrikt i Nordøst-Brasil. Familien levde i noen rom i bakbygningen på den skolen hvor hans mor arbeidet som lærerinne. Hans far var bokholder. Han var selv

En
klovnn

Jeg synker, jeg trenger hjelp.

Mine pene og pyntelige trossjeller orker ikke å se meg lenger, jeg er bare simpel og masete og innbilsk. Ett eneste brev har kommet i sirkusvognen, der sto det som følger: Kjære Klovnn, vær-så-snild å spar oss for Deres klovnnestrekter.

Det var det eneste livstegn utenfra. Min røde nese lot seg ikke redde.

Har noen av dere lest Heinrich Bölls roman om en klovns ansikt? Den slutter omtrent slik:

«Det var kjølig utenfor, en marsaften, jeg slo opp kraven, tok hatten på, famlet etter min siste sigarett i lommen. Jeg kom til å tenke på cognacflasken, den hadde vært meget dekorativ, men sikkert bremsset på godgjørenheten, det var et dyrt merke, man kunne se det på korken. Med puten klemte under den venstre og med gitaren under høyre arm, gikk jeg tilbake til jernbanestasjonen. Først på

veien oppdaget jeg tegn på den tid man her kaller den «narraktige». En beruset, ganske ung mann, maskert som Fidel Castro, forsøkte å skubbe til meg, jeg gikk til side for ham. På jernbanestasjonen ventet en gruppe matadorer og spanske donnas på en drosje. Jeg hadde glemt at det var karneval. Det passet utmerket, en profesjonell skjuler seg best blant amatører. Jeg la puten min på tredje trinn nedenfra, satte meg, tok av hatten og la sigaretten i den, ikke akkurat i midten, ikke på kanten heller, men slik at det så ut som om den var kastet ned ovenfra, og begynte å synges «Pave Johannes, den stakkars mann». Ingen la merke til meg, det ville heller ikke vært bra — om en, om to, tre timer ville de nok begynne å bli oppmerksomme på meg.»

Det er jo bare et innfall av meg å slutte Klovnnens liv på denne måten, med Bölls ord. Men på en måte er jeg vel tilfreds med å sitte alene på tredje trinn nedenfra og synges.

Og håpe, når det har gått to, tre timer eller dager eller år på at mine pene, skikkelige, veltilpassede og energiske venner, har tid og råd til et smil.

IDAG

bare 22 år da han ble ordinert og var så dyktig i sin første oppgave i undervisningsdepartementet at Rios borgermester ba ham arbeide direkte for seg. Hans neste forfremmelse kom som nevnt i 1952, tre år senere ble han hjelpebiskop i millionbyen. Han levde i et middelklassedistrikt i Rio sammen med sin søster, spiste sine måltider på en liten restaurant i nærheten og reiste med buss. Han eide ikke bil. — Jeg må leve nær folket, sa han ofte.

—Når jeg står i busskø sammen med dem, ser de at jeg virkelig er en av dem.

Selvfølkelig ble han en omstridt mann på grunn av sine ideer og fremgangsmåter. Noen av de gamle medlemmer av Kirken i Brasil fant hans syn uantagelig, noen gikk så langt at de beskyldte ham for å være kommunist. Da han ble spurt om dette, sa han: — Ingen sier noe hvis du nøyer deg med å gi almisser. Det gjelder i Brasil og det gjelder andre steder. Men snakker du om en virkelig bedring av menneskenes levevilkår og om kampen mot nøden, så behandler de deg som en kommunist.

Hans motstandere gikk til slutt energisk inn for at han burde overføres til et annet distrikt, og i mars 1964 ble deres ønske forsåvidt oppfylt. Men istedenfor å forflytte ham til en bortgjemt, ufarlig plass, oppdaget de til sin forbauselse at Kirken sendte ham som erkebiskop til Recife i

Nordøst-Brasil — et av de avgjørende områdene.

Kanskje pave Pauls forståelse av biskopens verdi hadde noe å gjøre med utnevnelsen. Før sitt valg til pave, hadde kardinal Montini besøkt Brasil og et av høydepunktene under hans besøk var en rundtur på Dom Helder nye boligområde for de fattige i Rio. Bekjentskapet utviklet seg til et virkelig vennskap, og senere, under Konsilet i Rom, var biskopen ofte gjest i pavens leilighet.

Paven visste hva han gjorde. Recife er den tredje største byen i Brasil. 50--60 prosent av befolkningen går arbeidsløse. De lever av knep, av å tigge på gatene, av rester de finner i søppelkassene, av råttent frukt og grønnsaker osv. For å gjøre stillingen enda verre, hadde de militære nettopp slått ned et revolusjonsforsøk i området da Dom Helder ankom. Han henvendte seg direkte til de ansvarlige

ledere i sin innsettelsestale. Folket hadde ventet dette av ham, og han skuffet dem ikke. «— Uten å gi avkall på vår nasjonale sikkerhet og vår vaktsonhet mot kommunismen, må vi heller ikke anklage enhver som hungrer og tørster etter sosial rettferdighet for kommunisme», sa han. — «Vi må inn til roten av den sosiale elendigheten og bryte den onde sirkel av underutvikling og nød. Det fins de som synes det er en skandale at vi kaller dette pro-

(Forts. side 195)

PAUL VI:

OM FOLKENES UTVIKLING

(Populorum progressio.)

Den norske utgaven vil foreligge når dette nummer av bladet utsendes.

ST. OLAV FORLAG, Akersv. 5, Oslo 1.
Tlf. 20 72 48

PASTOR d'AUCHAMPS ROMREJSER

RAVENA - ROM - ASSISI, 28. juni — 18. juli, 21 dage - TOG. D.kr. 1375.—. Individuelt tidligere eller senere hjemreise etter behag.

ROM - ASSISI, 22. sept. — 6. okt. 15 dage - FLY. D.kr. 1275.

Program over turene og alle opplysninger:

Statsaut. revisor Erik Schwartz & frue, Ø. Forimagsgade 18, Kbh. Ø. - Tlf. ØRBRO 464X.

SANKT ANNÆ REJSER

ROM - ASSISI - FIRENZE, 28. juni — 15. juli, 18 dage - TOG - liggevogn Kbh. — Rom. D.kr. 1275.—.

RUNDREISE I ØSTRIG, 28. juni — 9. juli, 12 dage - TOG - ligge vogn/bus. D.kr. 895.—.

KULTURPERLER ROM - FIRENZE, 29. sept. — 13. okt. 15 dage - FLY. D.kr. 1275.—.

Program over turene og alle opplysninger:

Lærerinde Annie Rastrop, Amagerbrogade 45, Kbh. S. - Tlf. SU 86.

OM LYDIGHETEN

«Klosterlivet er en konkret og total antagelse av lydigheten, på såvel det fysiske som det åndelige plan. Men klosterlydigheten forutsetter at man kan samle alle sine forpliktelser i ett punkt og kanalisere all den autoritet som man skylder lydighet gjennom dette ene punkt. Legmannens liv er ikke samlet på en slik måte. Han er forpliktet til «horisontal» lydighet, nemlig når det gjelder samfunnsmessige plikter og ansvar over for lov og øvrighet, over for ektefelle og barn, over for arbeidsgiver og underordnede. Og han er forpliktet til en «vertikal» lydighet over for Gud, representert i Kirkens autoritet. Paulus peker på at også den lydighet man skylder samfunnet i siste instans er lydighet mot Gud forutsatt at den ikke kommer i konflikt med Guds bud.

Denne splittede lydighet bringer legmannen i et spenningsforhold. Han ønsker kanskje å vie sitt liv til Gud, men mengden av forpliktelser han kan påta seg direkte over for Kirken er begrenset på grunn av hans forpliktelser mot samfunnet. At hans samfunnsmessige forpliktelser igjen er splittet i flere retninger, kompliserer saken ytterligere. Og med jevne mellomrom står han over for konflikter hvor spørsmålet ikke er å velge riktig eller galt, men å velge mellom to forpliktelser som begge burde oppfylles.

Tidligere tiders løsning på problemet var legmannens lydighetsløfte til en åndelig veileder som med bakgrunn i sin utdannelse og sin erfaring som sjelesørger påtok seg å fortelle ham hva han skulle gjøre i enhver konfliktsituasjon. Denne løsning, som på permanent basis umyndiggjorde legmannen, muliggjorde også for ham klosterlivets samlede lydighet over for en autoritet — derfor ble den betraktet som en idealsituasjon. At den samtidig avskar ham fra den utvikling som er betinget av ansvarsbevissthet og følgelig gjorde ham dårlig skikket til å treffe avgjørelser på egen hånd, spilte mindre rolle i en tid da også staten var autoritær og da Kirken ihvert fall teoretisk sto over staten. I vår tid derimot er det nødvendig at legmannen i størst mulig grad utvikler sin dømmekraft og sin evne til å treffe ansvarlige avgjørelser.»

«Efter min mening krever det totale engasjement av vår tids legmann at han også i prinsippet fullt ut aksepterer sine åndelige barnekår. (Vi befinner oss alle i åndelige barnekår over for Gud.) Bare innenfor rammen av dette kan han se sin nuvundne frihet som det økte ansvar den faktisk er og ikke bare ta imot den

som en uforpliktende rettighet. Men hans godtagelse av disse åndelige barnekår må, akkurat som munkenes lydighetsløfte, innebære viljen til ikke bare å bøye seg for myndigheten hvor det er nødvendig, for eksempel når det gjelder Kirkens tolkning av Kristi lære. Den må også ha viljen i seg til å treffe avgjørelser og bære ansvar hvor situasjonen krever det. Og i legmannens tilfelle blir ansvaret den primære forpliktelse fordi hans situasjon som legmann automatisk medfører en ansvarsbyrde, en forpliktelse til å treffe avgjørelser. Hans lydighet får bare konkret betydning i et lydighetsforhold til en enkeltperson når han ikke selv er istand til å oppfylle sine forpliktelser. Og det er min definitive mening at våre dagers legfolk bare unntagelsesvis — som f. eks. i en psykologisk konfliktsituasjon — har rett til å be seg fritatt for sitt ansvar.

Nettopp av den grunn ligger oppgaven for vår tids sjelesørger på et annet plan enn den gjorde for tidligere tiders åndelige veiledere. Hans oppgave er ikke å frita legmannen for ansvarsbyrden, men i så høy grad som mulig å gjøre ham skikket til å bære den på beste måte. Hans oppgave består først og fremst i å være en teologisk og åndelig rådgiver, ikke i å være en håndfast veileder i praktiske spørsmål.»

(Forfatterinnen Vera Henriksen i heftet «Legmannen i Kirken» som er kommet i Ånd og Liv-serien på Pauluskretsens forlag.)

LESERNE — (Forts. fra side 187)

Jeg må si at jeg i 27 års prestevirke (derav 22 år her i Norge) aldri har fått fremlagt som syndsbejknelse en «ufordøyet», forskjellsløs gjengivelse av skriftespeilets formuleringer. Tvertimot er det påfallende hvor nøyaktig og ærlig både voksne og barn velger ut, bekrefter, nyanserer og tilføyer enkelte ting med hjelp av en slik liste. Uten slike skriftespeil er jeg redd for at anklagelsene lett vil bli altfor vage og generelle, eller altfor utførlige detaljerte «vitnesbyrd».

I nr. 8 omtales også et forslag om å la barnas første skriftemål skje ikke før, men en stund etter deres første hellige kommunion. Jeg må si jeg aldri har hatt noen annen erfaring enn at alle småbarn spontant og gjerne vil få rense sin sjel ved å skrive sine små feil før de for første gang mottar Jesus. Derimot er jeg redd for vanskeligheter når det første skriftemål blir utsatt til senere. Litt mer kritiske barn

vil da kunne spørre: Hvorfor nå plutselig dette? Dessuten vet hver pedagog at både jenter og gutter da snart kommer i den alder hvor de blir mer innelukket og helst tier om sine problemer overfor foreldrene og lærere.

Sogneprest Gerbard Vranken.

Hjelp til selvhjelp

Rolig ektepar, begge ved bibliotek, søker leilighet i Oslo eller omegn. Et barn. Pusser evt. opp selv, og tar gjerne sne-måking og litt havearbeid.

Signe og Olav Flo,
Brynsveien 45, Sandvika.
Tlf. 54 13 81, etter kl. 17.

FREDRIKSTAD

EDVARSDEN & NORHEIM A/S

Autorisert Installatør
Radio og Elektrisk utstyr

Tlf. 11 220 - Fredrikstad

STAVANGER

TEKNISK BUREAU A/S

Tlf. 27 000 - Stavanger

JOHAN FOSSE

Musikkforretning

STAVANGER

GULLKANT

kaffe
fra

FRED. HANSEN

MOES AKTIETRYKKERI

Stavanger

«Bær hverandres byrder», Gal. 6,2.

CARITAS

Oslo bispedømmes sosialarbeide.

Send din gave til:

CARITAS, Fagerborggt. 17, Oslo 3.

Telefon 69 30 15

Postgiro 202 088 - Bankgiro 40/42.696

Kontaktklubben for eldre og enslige

åpent hus hver onsdag fra kl. 11—15,
i Europahjemmet, Fagerborggt. 17 II,
Oslo 3.

FYRINGSOLJE

brukes av

St. Olavs kirke	} Oslo
Bispegården	
St. Joseph's Institutt	
Vor Frue Hosp. Nerveavd.	
St. Dominikus kirke	} Arendal
Lunden Kloster	
St. Elisabethsøstrenes Pleiehjem	} Bergen
Sta. Katarinahjemmet	
St. Franciskus Kirke	
St. Franciskus Hosp.	
St. Pauls Kirke	
Vår Frue Kirke	
Marias Minde	} Trondheim
St. Franciskusøstre- nes Moderhus	
Øyenklinikken	} Tønsberg
St. Josephs Hosp., Drammen	
St. Torfinns Klinik, Hamar	} Hønefoss
St. Elisabeth Inst.	
St. Mikael's Kirke	} Lillestrøm
St. Mikael's Prestegård	
St. Theresia Hosp.	} Tromsø
St. Franciskus Hosp.	
St. Magnus Kirke	} Trondheim
St. Magnus presteg.	
St. Elisabeth Hosp.	} Tønsberg
Vår Frue Kirke	
Bispegården	} Trondheim
St. Olavs Kirke, Bispegården	
St. Olavs kirke	} Tønsberg
St. Olavs Prestegård	
St. Olavs Klinik	

Ved bestilling av olje:
Oslo 68 34 60 - Service 68 34 69

Legmanns- kongressen i oktober

En del av de norske delegerte til høstens katolske verdenskongress for legfolk i Rom har hatt et forberedende møte i Akersveien 5. Det kommer dessuten fire representanter fra Nord-Norge og to fra Bergen med i delegasjonen.

Menighetspleien

har midlertidig sitt kontor på St. Josephs
Institutt hver onsdag fra kl. 11—12.

Oslo Katolske Bibliotek

Akersvn. 5, Oslo - Tlf. 20 72 26

Åpent hver dag unntatt lørdag kl. 11-13

Mandag—Onsdag—Fredag også fra kl.
17—19.

FRANCISKUSHJELPEN, OSLO
er stengt fra 1. juni — 1. sept.

LEGMANNSRÅDET
OSLO KATOLSKE BISPEDØMME
Kontortid hve ronsdag kl. 18—20 i
Akersvn. 5, 1. etg. Tlf. 20 72 26.

KATOLSK
INFORMASJON

Studiebrev.

Skriv etter prospekt.

P.boks 3664 gl.b. Oslo 1.

BLIKK PÅ TIDEN

(Forts. fra side 189)

«Slik programmet er satt opp forutsettes det at det er mulig å føre en samtale med Romerkirken uten med kontroversteologisk fortegn. Om det skulle være mulig i teologiske enkeltspørsmål, er det i et hvert fall ikke mulig når det gjelder det teologiske helhetssyn, og slett ikke når det gjelder synet på kirken. Selve det faktum at en romersk-katolsk biskop skal tale på et reformasjonsjubileum og dessuten det at den romerske biskop skal behandle spørsmålet om kirkelig enhet, tjener etter mitt syn til å tilsløre og fornekte det faktiske forhold som består mellom den romersk-katolske kirke og den evangelisk-lutherske. Da tar en dårlig vare på arven fra reformasjonen!»

«Det er mange av oss som frykter for at den ekumeniske bølge vil føre de evangeliske kirker tilbake til Romerkirken uten at den katolske kirke gjennomgår den teologiske forvandlingsprosess som må til for at dette kan skje. Nå er vi engstelige for at til og med et reformasjonsjubileum kan komme til å støtte et ekumenisk program som nettopp tar sikte på enhet uten teologisk enighet. I så fall svikter en etter mitt syn selve reformasjonens program.

Derfor er invitasjonen til skam for den sak en jubilerer for, til skade for den jubilerende kirke, og vil skape langt mer strid enn den vil skape enhet.»

Mais kulde gjør muligens «bondens lader fulle», men skaper ellers sine problemer. Når dette leses, har vi vel likevel tint opp.

Broder Andreas.

ET NYTT —

(Forts. fra side 187)

tid eksisterer i Kirken. Og grunnen er den at Kirkens egne lærere først blir riktig i stand til å motta hele det budskap de skal forkynne, når de sammen med det øvrige gudsfolk lever troens liv. Her gjelder det som Johannes skrev i Åpenbaringsens bok: Den som har ører, han høre hva Ånden sier til menighetene. Helligånden belærer Kirken, og det gjelder for Kirken å ta imot denne belæring, dette gjelder især for læreembedets utøvere. På den ene side er deres embede utstyrt med myndighet fordi de er sendt av Kristus som hans sendebud — på den annen side kan de bare være tro mot sin sendelse ved selv å være lydige overfor Ånden som taler til og i menighetene.

Det troende folk må på sin side være villig til å ta imot denne tjeneste i overbevisning om at bare disse sendebud har myndighet til å skjelne mellom det i Kirkens liv som kommer fra Ånden og det som bare er menneskeverk og derfor ikke kan forplikte til troslydighet.

Det som her er sagt om læreembedet gjelder i like stor grad om hyrdeembedet. Også det får sin myndighet fra Kristi sendelse, det er jo hans herredømme i Kirken som hyrdene er tjenere for. Men samtidig er det ikke uten betydning at menighetene kan vedkjenne seg disse mennesker. Derfor

(Forts. neste side)

foregikk så godt som alle valg av biskop eller prest i oldkirke nved folkets akklamasjon.

Kanskje mer enn læreembedet frister hyrdeembedet til misbruk. Og den organisasjonsform det pastorale liv i Kirken har fått over flere hundre år har absolutt gitt anledning til misbruk. Det var således et misbruk at paven hadde redusert Kirkens biskoper til departementchefer eller at sogneprester opptrådte som lokale paver. Men den tid er også snart forbi. Tilbake står den kjennsgjerning at også hyrdeembedet skal være en tjeneste av det liv menighetene skal leve og at det skal mottas av disse i denne ånd hvis ikke de enkelte bispedømmer eller hele Kirken skal oppløses i anarki.

Det er nok her på sin plass å skjelne mellom det pastorale område som hører til Kirkens innerste vesen og det administrative området. Det er således ikke noe i veien for at man or-

ganiserer administrasjonen i Kirken etter moderne demokratiske prinsipper.

Det pastorale ansvar i et bispedømme er til syvende og sist bare biskopens, men i samme grad han har knyttet medarbeidere til seg, det være prester, diakoner eller legfolk, må det være en ubetinget regel at disse får den nødvendige tillit og frihet til å løse sine oppgaver og at det foregår en virkelig dialog hvor også biskopen viser seg ivrig etter å lytte seg frem til problemenes løsning. Det er også nødvendig å føre den samme dialog med hele kirkefolket da en del av det pastorale ansvar består i å imøtekomme menighetenes legitime behov og ønsker.

Utvikler hyrdeembedet seg til å bli en slik tjeneste, må kirkefolket på sin side svare med lojalitet. I samme grad som det får en reell innflytelse på biskopens utøvelse av hans hyrdeembede, får det et tilsvarende ansvar for Kirkens herre for å la seg lede av hans Ånd og ikke ligge under for tidsånden. Også menighetene har plikt til å skjelne mellom åndene — ellers blir deres innflytelse til ruin for Kirken.

Kirkens nye situasjon krever virkelig en besinnelse på dens eget vesen hvis den ikke skal bukke under for de oppløsende krefter som alltid vil drive sitt spill i den verden hvor også Kirken må leve.

Lars Messerschmidt.

BERGEN		Gode Bergens-firmaer	1/3 Kr. Madsens Bok- og Papirhandel Bryggen 5 - Loppen - Telefon 11 482 BERGEN
 T. Beyer BOK- OG PAPIRHANDLEN AKSJESELSKAP Strandgt. 4 - Telefon 15020 - Bergen	K. & J. SOLHEIM Kjøtt - Pålegg - Delikatesser Egen Pøsefabrikk Solheimgt. 25 Tlf. 99 016 Bergen	 Johan H. BENZON A/S En gros - Telefon 10 106	
ERLING KRAGE A/S PRYD- OG BRUKSKUNST Bergen Telefon central 14 110 Telegramadresse: «Kjell»		HOPSDAL & DAHL A/S Aut. Installatør, Radio- og Utstysforretning TORNØEGÅRDEN - BERGEN	
 Eches Trønderhandel NYGÅRDSGT. 19	UR hos FINCKELSEN I Nygårdsgaten v/Eldorado og i Sletten Shopping Senter	 USLITELIG MODERNE og sanitært Kjøkkenutstyr i rustfritt stål DIDR. ANDERSEN & SØN A/S Telgr.: Glas Bergen Tel. 15 090	
 FORSIKRINGSSELSKAPET VESTA STIFTET 1880 SAMMENSLUTTET MED ÆOLUS og <i>Bergens Brand</i>		 SVERRE W. MONSEN'S MANUFATURVARER - SENGEUTSTYR	

blem nr. ett, at vi ikke setter kommunismen først. Men det er ingen mening i å stoppe foran den fattige og gjenkjenne Frelserens mishandlede ansikt i hans, hvis vi ikke identifiserer Kristus med de menneskelige skapninger som må trekkes ut av denne elendigheten. Det kan virke underlig på dere,

men jeg sier dere at her i Nordøst-Brasil kalles Kristus for Joe, Tony og Mike. Han er den mann som trenger rettferdighet, som har rett til rettferdighet og som fortjener rettferdighet.

Samtidig oppfordret han makthaverne til å gjennomføre reformer uten nølen. — La oss bevise at demokratiet kan klare denne oppgaven, sa han.

Noen av de nye militære sjefer var ikke lykkelige for dette, og noen av de

lokale myndigheter begynte å sende rundt sirkulærer mot den nye erkebiskopen hvor han ble kalt for en «venstreradikal oppvigler». Men Helder Camara sto fast og denne fase endte med at landets president fjernet hans største motstander, general Murici fra nordøst-sektoren. Resultatet var at Dom Helder fremsto som en stemme som representerte Kirkens fremtid i Latin-Amerika.

OSLO

*Våre annonsører
er gode firmaer!*

Joh. Weydahl & S

Oslo - Centralb. 68 18 07

**KAFFE
og
HERMETIKK
en gros**

T. S. JACOBSEN

BEGRAVELSESBYRÅ

Ullevålsvn. 1 - Oslo

Tlf. 20 79 06 - 20 79 05

Privat 55 77 87 - 69 43 72

C. Tennant Sons & Co. A.s

Tollbodgaten 27 - Oslo - Telefon 42 18 94

WISBECH
ARTISELSKAP

MAJORSTUA - OSLO

**MASKIN- OG ELEKTROTEKNISKE
FABRIKKER**

Allslags snekkerarbeid utføres

REIDAR MYRVOLD & SØNN

Gladsvai 23, Grefsen
Tlf. 21 18 32

Spesialforretning i
RUSTFRITT STÅL
for sykehusene

KNUT JUUL CHRISTIANSEN

Stortingsplass 7 II

Tlf. 33 36 24 - Oslo

Tlfgr.adr.: RUSTFRIKNUT

**THRONSEN & CO.
BOKTRYKKERI**

Bernh. Getzgt. 3 b, Oslo

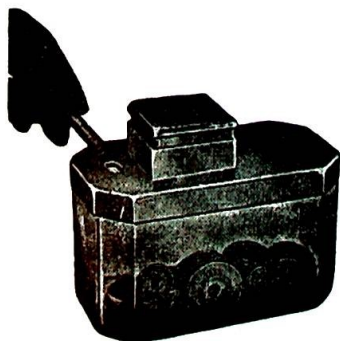
Telefon 20 40 02 - 20 70 02

**KVALITET I
KJØTT, FLESK OG
PØLSEVARER**

Jens J. Andersen
TØYENGT. 2, Oslo

**Å SPARE ER EN VANE-
SAK, EN VILJESAK, EN
KARAKTERSAK**

«KLAR»

Fåes i banker over hele landet

MALERMESTER

Otto Foerster

utfører allslags maler- og tapetserarbeide.

Tlf. 21 69 06

TÅSEN BOK OG PAPIR A/S

ERLING THORNE

Kaj Munks vei 41, Oslo 8
Tlf. 23 02 40

Johan Olsen & Sønner

Entreprenørforretning

Etabl. 1896

KONGENSGT. 17 VII - SENTRALBORD 42 99 90

KRIG UTEN HÅP

For tretten år siden kjempet franskmennene en håpløs jungelkrig mot vietnamesiske geriljastykker i det landet de kalte Indokina, og som har vært slagmark siden, under navnet Vietnam. *Pierre Schoendoerffers* film «Jungelpatrulje 317» (*La 317-ième section*) forteller bare om en håndfull menns skjebne i den krigen. Men igrunnen forteller den hele historien, som en dyktig fotografert studie i nederlag.

Noen filminteresserte sier kategorisk: Ingen krigsfilmer for meg, takk! Det er begripelig, selv om det betyr offeret av noen mesterverker (som britenes «Broen over elven Kwai» og russernes «Tranene flyver lavt»). Andre, som har opparbeidet en viss lede ved å se krigen fremstilt som en slags brutalisert, men spennende speiderlek, bør se «Jungelpatrulje 317». For franskmennene, hvis armé har levet på ganske høyspente idéer om heroisme og mannfolk-brorskap, var erfaringene i Indokina (og senere i Algeriet) av en slik art, at det simpelthen forvandlet deres mentalitet. *Pierre Schoendoerffers* film om det første av disse krigsventyrene gjør dette begripelig. Her avsløres kolonikrigen, under syns- og kameravinkler som ikke nettopp har tapt sin aktualitet. Den grusomme ironi, at amerikanerne idag gjenopplever franskmennenes geriljakrig i Vietnam, og står på nippet til å bli innblandet i en gjentagelse av deres Suezaksjon overfor araberne, hviler over denne filmen som en utilsiktet, men høyst virkelig aktualitet.

Den 317. patrulje skildres, med pinefull reportasje-nøyaktighet, i den uke da den fra en utsatt utpost søker å kjempe seg gjennom jungelen før kapitulasjonen inntreffer. Den befinner seg langt inne i landet, og skal tilbakelegge 150 km gjennom urskogen, i stadig kamp med Vietminh-soldater, innsekter, mudder, monsun-regn og søle, under ledelse av en ung og ansent idealistisk løytnant (*Jacques Perrin*). Det blir en tragedie, hvor de én for én bukker under. Filmen gjorde et meget sterkt inntrykk i Frankrike i fjor — den fikk også en premie for beste manu-

OBS: Bestiling på abonnement, annonser, og henvendelser vedrørende adresseforandring, kontingent o. l. bes vennligst rettet til bladets ekspedisjon: St. Olav Bokhandel, Akersveien 5, Oslo. Tlf. 20 72 48.

skript på festivalen i Cannes. Dokumentarisk sannferdig og hardt realistisk som den er, kom den til å begrunne Frankrikes ydmykende, men nødvendige avvikling av sitt Vietnam-eventyr. Et norsk publikum vil måtte se den med blandede følelser — vi er pasifister av instinkt, og har egentlig aldri fattet den farlige våpenbrorskapets mystikk som stormaksarméene har utviklet: At det djevleske ved krigen er mobiliseringen av noen av menneskenes mest beundringsverdige egenskaper i dødens og ødeleggelsens håpløse foretagende. «Jungelpatrulje 317» viser oss ikke bare den forrædede yrkessoldat, men også vennskapet, offerviljen og motet (de eksisterer jo alle sammen!) hos en gruppe mennesker innviet til utslettelsen. Slik blir det en film om soldatens tragedie, om krigens meningsløse pseudo-funksjon, det beste i det verstes tjeneste.

En krigsfilm som ikke bare er spennende, men som har den redelige hensikt å vise oss at den vepnede kamp på liv og død mellom levende mennesker egentlig er galskap — et nederlag i seg selv, og

for begge de stridende parter. *Raoul Coutard's* fotokunst estetiserer ikke over det som er og forblir motbydelig, men understreker i sin mesterlige bevegelse *Schoendoerffers* historie: Kameraet kommer så nær som mulig til det flakkende blikket hos angstfylte mennesker som vet at døden lurar bak hvert tre, og at de aldri noensinne vil fullføre sin lange, pinefulle marsj tilbake til freden.

TO PRISFILMER

som fremdeles holder plakaten er så gode at de fortjener et siste vink til efternølerne om ikke å oversitte dem: *Fred Zinnemanns* glimrende «En mann fremfor alt» om Sir (og Saint!) Thomas More, og *Claude Lelouch's* «En mann og en kvinne» som med hjertelag og klokskap skildrer hva det betyr, for to skadeskutte og ensomme mennesker, at livet byr dem en ny kjærlighet. Begge har, i tillegg til adskillig annen lov og pris, også fått internasjonale katolske filmpriser, og illustrerer glimrende hvordan den «syvende kunst» kan formidle høyverdig kunstopplevelse og menneskelig inspirasjon i en form som ingen annen kunstart enn filmen behersker.

BERLIN

med sine bombeminner, sin «Skammens mur» og sin drakamp mellom øst og vest er blitt oppdaget som ramme om spennende spionasjefilmer. Etter «Spionen som kom inn fra kulden» (efter *John Le Carre's* fengslende roman) og den svakere «Quiller-rapport fra Berlin» vises nå den britiske «Begravelse i Berlin», med den slentrende *Michael Caine* i hovedrollen. Det er god underholdning over et sørgelig emne. *brm.*

ST. OLAV

KATOLSK TIDSSKRIFT FOR RELIGION OG KULTUR

Ansvarshavende redaktør: Åge Rønning.

Faste medarbeidere: Hallvard Rieber-Mohn O.P., Helge Erik Solberg, Gunnar Magnus og Jan Cato Mollestad.

Redaksjonens adresse: Akersveien 5, Oslo 1, telefon 20 72 26.

Redaktøren privat 28 01 04.

Ekspedisjon og forlag: Akersveien 5, Oslo 1.

Kontortid 9—16. Lørdag 9—14. Telefon 20 72 48.

Abonnement (direkte ell. gjennom postkontorene). Kr. 25 pr. år, kr. 12.50 pr. ½ år. Utlandet kr. 30.

Annonser: 10 dager før utg.dagen (se nederst på omslagssiden). 24 nummer årlig. - Postgiro 153 21.